

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 1098277/1

ב"ה

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב א' אהרן כץ, הרב שלמה שפירא

המערער: פלוני (ע"י ב"כ טו"ר ועו" אהרן בניסטי)

נגד
המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד רן רייכמן)

הנדון: גירושין וכתובה

פסק דין

בתיק שבפנינו ערער הבעל על החלטת בית הדין האזורי המחייבתו לגרש. וכן לשלם כחיוב הכתובה סך 150,000 ₪.

לצורך הגשת הערעור חויב הבעל בהפקדה כספית עבור ערובה לתשלום הוצאות. בדיון שנערך בפנינו התקבלה הסכמת הצדדים להצעת בית הדין שהצדדים יתגרשו לאלתר, תוחזר לבעל ההפקדה כספית, ובית הדין ידון לאחר הגט בערעורו של הבעל בנושא חיובו בסך 150,000 ₪ כפיצוי כתובה מתוך סך כתובה העולה על 555,555 ₪ להם התחייב הבעל.

וז"ל בית הדין האזורי בהחלטתו בעניין תביעת הכתובה:

"לדעת רבינו ירוחם כששני הצדדים לא רוצים זה בזה אמנם מחייבים בגט מדין עיגון ללא קשר מי האשם בגירושין, אך כלפי חיוב הכתובה תלוי הדבר מי האשם בגירושין, לפי האמור לעיל אין לנו ספק כי הגורם לגירושין בנידון זה הוא הבעל, ולפיכך הבעל חייב בכתובת האישה, אלא שכבר כתבנו בפסקי דין קודמים כי כתובה בסך 555,555 ₪ היא בגדר כתובה מוגזמת ואסמכתא לפיכך בית הדין קוצב את סכום הכתובה על סך של 150,000 ₪ שישולמו עד 10 תשלומים."

לדעת בית הדין קמא הוכחה טענת האלימות של הבעל, וכן הוכחה הטענה שהבעל נוטל סמים, לכן הוא חייב בכתובת האישה בסך 555,555 ₪ (וזאת כאמור לדעתם, ע"פ דברי רבינו ירוחם שכאשר שני הצדדים לא רוצים זה"ז חיוב הכתובה תלוי במי שאשם בגירושין). אולם לדעת בית הדין קמא סך כזה הוא אסמכתא וע"כ העמיד את סכום החיוב על 150,000 ₪.

בית הדין האזורי ביסס את מסקנתו על חומרי הראיות במשטרה בבית המשפט וחוקרי המשטרה שהופיעו בפניו.

ב"כ הבעל טען כנגד פס"ד של בית הדין קמא:

א. לדעת רבינו ירוחם כששני הצדדים מורדים זה בזה גם אם הבעל הוא הראשון שמורד, הוא פטור מן הכתובה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב. לא ניתנה לו הזדמנות לחקור את האישה ולדעתו אין די בהוכחות ביחס לטענות האלימות והשימוש בסמים כנגד הבעל.

ג. אם בית הדין קמא קבע שסכום הכתובה הוא אסמכתא הרי שהשטר בטל ואי-אפשר לגבות בו כלל.

לאחר העיון נראה לדחות את הערעור מן הסיבות דלקמן:

א. ב"כ הבעל כתב שלדעת רבינו ירוחם כששני הצדדים מורדים זה בזה גם אם הבעל הוא הראשון שמורד, הוא פטור מן הכתובה, ולכן טעה בית הדין קמא בקביעתו שחייב את הבעל בכתובה על סמך דברי רבינו ירוחם.

ב"כ הבעל הוכיח דבריו מכמה מקומות שכאשר הצדדים מורדים זב"ז לא משנה מי הראשון שמורד, כאשר ראש וראשון לדוברים הביא מפסקי דין רבניים חלק ח פס"ד בעמוד 321 והלאה:

"ובכן, הבעל שעזב את אשתו, בטענה שהאשה תחליף מקום המגורים בעפולה – מקום שעליו הוסכם ביניהם לפני הנישואין – ותלך לגור באילת, דרישה שהיא בלתי צודקת, לפי הדין, הרי דינו כדין מורד.

אלא שבניד"ד גם לאשה דין מורדת, אחרי שהצהירה בבית הדין שאינה מסכימה להשלים אתו גם אם יחזור לעפולה, ורצונה בגט ודורשת כתובה.

והנה באשה שמרדה בבעלה קיי"ל דאינה מפסדת כתובתה א"כ התרו בה והכריזו עליה בבכ"נ ובבמ"ד ד' שבתות, לפי דינא דגמרא (או לפי המשנה בהפחתת ז' דינרים כל שבוע), ובטרם עשו לה את הסדר הזה גובה כתובתה, כולל גם תוספת כתובה, ולכאורה מדין קל – וחומר איכא למילף, דבמקרה וגם הבעל מורד באשתו, שלא תפסיד כתובה ותוספת.

וז"ל רבינו ירוחם (משרים נתיב כ"ב ה"ח): וכ' מורי הראב"א כי נראה לו שאשה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לה אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה כמורדת להפסידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא. ומיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו ולאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה.

ולפי האמור, לכאורה הדברים תמוהים, כשאשה היא המורדת בבעלה אינה מפסדת תוספת כתובה כל עוד ולא הכריזו עליה, ואם גם היא מורדת בה, אז מפסידה לאלתר את תוספת הכתובה, ומשום דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה, וכלפי לייא?

[...] וע"כ נראה לומר דההבדל הוא בזה, במקום שהאשה היא המורדת בבעלה והבעל רוצה באשתו, הרי כל ההכרזות והתראות שנאמרו במורדת, וכל התקנות הללו לא באו אלא ללחוץ עליה שתמלך בדעתה ותשוב לחיי שלום עם בעלה, ולכן אם הבעל מגרשה [עמוד 325] בטרם נגמרו כל הפעולות הללו חייב לשלם לה כתובה ותוס' כתובה, משא"כ במקרה וגם הבעל לא רוצה בה הרי אין מקום לתקנה זו וממילא קם דינא שמכיון שהיא לא רוצה אותו, הרי אדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה תוספת כתובה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והואיל והמקרה אשר בפנינו, הוא, שלכל אחד יש דין מורד כלפי השני, ולכן אין הבעל חייב בתוספת כתובה כי אדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה, והואיל וב"כ הבעל הצהיר בפנינו שהוא מוכן לתת לאשה עם מתן הגט אלפיים ל"ע"ח כתובתה, הרי אין לחייב את הבעל במזונות האשה."

ע"פ פסק דין זה ברור החילוק בין הדבקים במקרה של מורד כמו במקרה של הפד"ר שלפנינו המורד "מנתק מגע" מבין זוגו הוא לא מקיים את חיובי האישות כלפי בן זוגו וכפי שעולה מפד"ר זה:

"הבעל שעזב את אשתו, בטענה שהאשה תחליף מקום המגורים בעפולה – מקום שעליו הוסכם ביניהם לפני הנישואין – ותלך לגור באילת, דרישה שהיא בלתי צודקת, לפי הדין, הרי דינו כדין מורד.

אלא שבאותו מקרה גם לאשה היה דין מורדת, אחרי שהצהירה בבית הדין שאינה מסכימה להשלים אתו גם אם יחזור לעפולה, ורצונה בגט ודורשת כתובתה."

אולם במקרה שבפנינו חיוב הבעל בכתובה לא נובע מן המרידה אלא מן האלימות והסמים שאין ביניהם ובין מורדת ולא כלום. שהרי בעל המכה את אשתו או הנוטל סמים ענין חיובו בגט נובע מהאמור בס"ד קנ"ד שזה טענות מומים אותם האישה לא חייבת לסבול ובהם אין היא נחשבת מורדת וזכאית לכתובתה.

ב"כ הבעל טעה בהבנת פס"ד של בית הדין קמא אשר פתח בדינו של רבנו ירוחם, לטעם זה נזקק בית הדין קמא לצורך ההכרעה בעניין החיוב בגט וכתב: "לדעת רבינו ירוחם כששני הצדדים לא רוצים זה בזה אמנם מחייבים בגט מדין עיגון ללא קשר מי האשם בגירושין, אך כלפי חיוב הכתובה תלוי הדבר מי האשם בגירושין, לפי האמור לעיל אין לנו ספק כי הגורם לגירושין בנידון זה הוא הבעל, ולפיכך הבעל חייב בכתובת האישה". אין כוונת בית הדין מי האשם בגירושין "מדיני מורדת", שבזה האריך להוכיח שאם הבעל מורד כגון הלך למדינת הים והאישה לאחר מכן גם מורדת כגון שאף אם הבעל יחזור ממדינת הים לא מוכנה לגור אתו הרי שהפסידה כתובתה.

אבל במקרה שבפנינו שכאמור לדעת בית הדין קמא הוכחה טענת האלימות של הבעל, וכן הוכחה הטענה שהבעל נוטל סמים וזה כוונתם בדבריהם "לפי האמור לעיל אין לנו ספק כי הגורם לגירושין בנידון זה הוא הבעל, ולפיכך הבעל חייב בכתובת האישה", אשר על כן אין כל קשר בין דבריו המלומדים של ב"כ הבעל המוכיח כי בטענות מרידה אף אם הבעל הוא זה שמרד תחילה כשהם מורדים זע"ז אין לאישה תוספת כתובה.

ב. ביחס לטענת ב"כ הבעל, שלא ניתנה לו הזדמנות לחקור את האישה ולדעתו אין די בהוכחות ביחס לטענות האלימות והשימוש בסמים כנגד הבעל

לדעתנו, אף אם נקבל לטענתו שלא הוכחו טענות האלימות והסמים כל צרכם, הרי שההרשעה שהורשע הבעל בנוגע לאלימות וחומר החקירה בנושא הסמים שנמצא בתיק דיו בכדי לחייב עכ"פ את הבעל בשבועה שאכן לא היתה אלימות ולא היה שימוש בסמים. מקור הפשרה בשבועה, מובא בשו"ע חושן משפט סימן י"ב סעיף ב', שבמקום שיש חיוב שבועה ניתן לפשר בין הצדדים כדי להפטר מעונש שבועה, ועיין שם בפתחי תשובה ס"ק ג', שפשרה היא בשיעור של שלישי, וכן מובא בפתחי תשובה (שם, סימן ס"א סק"ד) בשם תשובת הרשד"ם, שיעשו פשרה קרובה לדין, ומובא שם ששיעורו הוא הנחת שלישי. ועיין פסקי דין רבניים חלק ב' עמוד 297, פסק דין מבית הדין ירושלים בהרכב הרה"ג: אזולאי, וולדנברג, קאפח: "ברם בי"ד מצווים למנוע מחיוב שבועה בכל מידה אפשרית ויש להם רשות גם לעשות פשרה בין הצדדים כדי להפטר מעונש שבועה, ולכן גם בנדוננו,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יש לעשות פשרה הקרובה לדין בכדי למנוע שבועה או קבלת חרם, היינו, שלישי פחות ממה שזכאי על פי דין או פחות מזה, הכל לפי ראות עיני הדיין, ומכיוון שלפי הנימוקים הנ"ל, הדין נוטה לזכות התובע, לכן יש לעשות פשרה באופן של ניכוי שלישי מהסך המגיע לתובע". יש לציין שבפד"ר מובא שדין חרם הוא כדין שבועה, ועל כן, אף אם נאמר שיש מקום להטיל חרם כלשון האגודה, יש לפשר בשלישי. כמו כן, מובא בשו"ת דברי מלכיאל חלק ב סימן קלג, שמעיד שמנהג הדיינים הזקנים לתת בעד שבועה ערך שלישי מכפי התביעה. ודיינו בכך בכדי לחייבו בשלישי כתובה שהוא מעל 180,000 ₪, ומאחר שבי"ד האזורי חייבו בסך של 150,000 ₪ שהוא פחות משלישי, לא מצאנו טעות בהחלטתו, לא בהלכה ולא בשיקול הדעת.

ג. ביחס לטענת ב"כ הבעל: "אם בית הדין קמא קבע שסכום הכתובה הוא אסמכתא הרי שהשטר בטל ואי-אפשר לגבות בו כלל." – דעתנו כי אין לקבוע במסמרות של ברזל כי בכל מקרה סך כתובה של 555,555 ₪ הוא בגדר אסמכתא, ויש לדון בכל מקרה לגופו. כאשר במקרה שבפנינו לטענת האישה מדובר בבעל אמיד.

באשר לטענת ב"ב הבעל לבטלות הכתובה מדין אסמכתא –

והנה באם התחייב סכום מוגזם כאם אוביר ולא אעביד אשלם אלפא זווי נחלקו הרי"ף והרא"ש האם לכל הפחות חייב לשלם כמיטבא. ז"ל הרי"ף:

ההוא גברא דקביל ארעא א"ל אי מובירנא לה יהיבנא אלפא זווא אוביר תילתא אמרי נהרדעי בעי למיתב ליה תלת מאה ותלתין ותלתא ותילתא רבא אמר אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא ורבא מ"ש מהא דתנן אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא התם לא קאמר מילתא יתירתא הכא כיון דקאמר מילתא יתירתא גוזמא בעלמא קאמר. ומסתברא לן דמיחייב ליתן מאי דאוביר בשוה דלא קאמר רבא דהוי אסמכתא אלא מאי דגזים אבל שיעור מאי דאוביר לא הוי אסמכתא ויהיב ליה דתנן שמין אותה כמה היתה ראויה לעשות ונותן לו דכיון דשיעור מאי דאוביר בשוה הוא דיהיב שיעבודא שיעבד נפשיה וגמר ומקני ה"נ מאי דאוסוף על שיעוריה דראויה לעשות הוא דהוי אסמכתא ולא שיעבד נפשיה אבל שיעורא דראויה לעשות דאיתא בכלל אלפא זווי שיעבודא משעבד נפשיה ומיחייב ביה"

הרי שלדעתו חייב עכ"פ כשיעור במיטבא. והרא"ש כתב על דבריו:

"ולא הבנתי ראיותיו הא דאייתי ראיה ממתניתין ליתא דבמתני' כתב ליה אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא ואי לא כתב לא מחייב מידי מדתלי טעמא שכן כתב לו אבל הכא דאמר יהיבנא לך אלפא זווי לא כוון אלא להגזים לא שיעבד עצמו לכלום דאי אפשר לחלק דבריו ולומר על מאי דגזים לא שיעבד עצמו ועל השאר שיעבד אלא כל דבריו כמאן דליתנהו דמי ואין כאן שיעבוד של כלום..."

הרי שלדעת הרא"ש אינו חייב כלום מיהו מסיים הרא"ש את דבריו שם:

"ונ"ל כדבריו ולא מטעמיה אלא כדפרישית לעיל שכיון שנהגו לכתוב בו אף אם לא כתב מיחייב לשלם מאי דאפסיד הלכך ה"נ כשתסלק דבריו העמידו על דינו וישלם מאי דאפסיד"

ובשו"ע חו"מ סי' שכ"ח ס"ב פסק המחבר כדעת הרי"ף ז"ל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"לא עבדה, אלא הובירה כולה או מקצתה, שמין אותה כמה היא ראויה לעשות ונותן לו חלקו שהיה מגיע לו. ואם התנה עמו: אם אוביר ולא אעביד אשלם אלף זוז, הרי זו אסמכתא ואינו חייב לשלם אלא נותן כפי מה שראויה לעשות בלבד."

והרמ"א שם לא הגיה כלום אולם בסע' א' כתב השולחן ערוך ז"ל:

"המקבל שדה מתבירו, ולא עשתה, אם יש בה כדי להוציא סאתים יתר על ההוצאה, חייב המקבל ליטפל בה שכך כותב לבעל הקרקע: אנא אקום ואזרע וכו' ואעמיד כרי לפניך ותטול חלקך וכו'"

וכתב הרמ"א ז"ל:

"אפילו לא כתב כך, כמאן דכתב דמי (המגיד פרק י"ח דשכירות ובית יוסף בשם התוס' והרא"ש) "

מתוך דברי הרמ"א עולה שלא התכוון לפסוק כדעת הרא"ש בכל דבריו שכן בסע' ב' לא הגיה כלום על דברי השו"ע ולא הביא את תחילת דברי הרא"ש, שנחלק על הרי"ף וכתב שאינו חייב כלום. ולכאורה משמע שבזה מסכים לדעת הרי"ף, שפסק רק את חלקו השני של הרא"ש שיתכן והרי"ף לא חולק על חידוש זה של הרא"ש. אבל ביחס לסעיף ב' משמע שפוסק כרי"ף. וכן עולה מדברי הסמ"ע ס"ק ג' שכתב:

ונותן לו חלקו כו'. בטור [סעיף ב'] מסיים בזה וכתב ז"ל, שכן כתב לו אם אוביר ולא אעביד אשלם לך ממטב, עכ"ל. ור"ל ג"כ, כיון שרגילין לכתוב כן ה"ל כאילו כתוב, וכנ"ל [סק"ב]. וכן מוכח מלשון הטור [סעיף ג'] והמחבר ממה שסיימו וכתבו, שאם כתב אם אוביר אשלם לך אלפא זוזי דהיא אסמכתא ולא קנה, [וכמו דלא כתב לו דמי], ואינו משלם לו אלא כפי מה שראוי לעשות, עכ"ל. ולא כתבו דיהא פטור לגמרי כיון דדבריו הן אסמכתא והרי הן כאילו אינם, אלא ודאי ס"ל דאף אם הם כאילו לא דיבר כלל מ"מ צריך לשלם בזה דהו"ל כאילו כתב ליה אם אוביר אשלם במיטבא, וק"ל:

וכן עולה מדברי הגר"א שם שכתב:

אלא נותן כו'. הרא"ש הקשה על ראיית הרי"ף ע"ש אבל ראיית הרי"ף ברורה דאל"כ לא ה"ל הכא מאי דאפסיד כו' (ע"כ):

וכן העלה בערוך השולחן שם שכתב:

ואם התנה עמו אם אוביר ולא אעביד אשלם לך אלף זוז ה"ז אסמכתא ואינו נותן לו אלא כפי מה שראוי לעשות בלבד כמ"ש בדיני אסמכתא בסי' ר"ז ע"ש.

ומשכך אף בנידון דידן, אף אי נימא דהוי התחייבות מופרזת והוא אסמכתא לא התבטלה ההתחייבות לגמרי, אלא עכ"פ חייב לשלם התחייבות במיטבא, ולפיכך ודאי שהסכום שפסק בית הדין הוא כדין תשלום כתובה במיטבא שאמרין שבזה ודאי מתחייב.

הרב אליעזר איגרא

מצטרף למסקנות האמור לעיל.

בשולי הדברים נראה להעיר בביאור דברי רבינו ירוחם במישרים נתיב כ"ב ה"ח, שהוזכר בפסק הדין, וז"ל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"וכ' מורי הראב"א כי נראה לו שאשה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לה אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה כמורדת להפסידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא, ומיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו ולאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה."

ומפורש בדבריו שאשה שאין רצונה בבעלה ובמקום שאין להתרות ולהכריז עליה כגון במקרה שגם הבעל אין רצונו באשה, מפסידה האשה את תוספת הכתובה וכן עליה להחזיר את המתנות שקיבלה מבעלה וכפי שכתוב ברבנו ירוחם "והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה". ובפד"ר כרך י"ד, עמוד 28–23, כתבו מטעם זה שאשה שמרדה בבעלה ואח"כ זינתה שהפסידה מתנותיה אף ללא התראה והכרזה, היות ואין אפשרות להתראה והכרזה.

והנה בביאור טעמו של רבינו ירוחם ישנם שתי גישות בפסיקת בתי הדין, הגישה הראשונה היא הגישה של חברי בית הדין הגדול הגרי"ש אלישיב, הגר"ב ז'ולטי והגר"מ אליהו כולם זצ"ל, (שהוזכרה לעיל) והובאה בפד"ר כרך ח' עמוד 321, ולדבריהם מכיוון ששני הצדדים מורדים זה בזו ואינם מעוניינים אחד בשני, אין לאפשר מצב זה ולכן כופין אותו לגרש.

אמנם בפד"ר כרך י"ג עמודים 167–168, בפס"ד בהרכב הגר"א הורביץ זצ"ל, הגר"נ בן שמעון והגר"א צ' שיינפלד, הסבירו את דברי רבינו ירוחם שהחויב אינו מדין מרידה אלא שמכיוון שעבר זמן רב ואין סיכוי שיכון שלום ביניהם יש לחייב ואף לכפות גירושין בכדי למנוע מצב של עיגון. עיי"ש שהוכיחו כן מדברי רעק"א (דרוש וחידוש עמ' צ"א) שהביא בשם המג"א על התוספתא שנשאל:

"אשה שזינתה תחת בעלה ברצון ותובעת לבעלה שיפטרנה בגט והוא אינו רוצה אם הדין שכופין אותו ליתן גט או שכיון שהיא גרמה במעשיה לאסרה לו יכול לומר תשב עד שתלבין ראשה."

ספקו של הגרעק"א הוא אם יש לאשה זכות לתבוע גט מאחר שהיא גרמה במעשיה להיאסר לבעלה, ע"ש. משמע מדבריו דאם לא היתה גורמת להיאסר, כגון באשת כהן שנאנסה, זכותה לתבוע גט. ולפי"ז, הא דאיתא ברמב"ם (פכ"ד מאישות הכ"ב):

"וכופין את הכהן ליתן לה כתובתה ולגרשה."

אין זה רק לאפרושי מאיסורא אלא שזו גם זכות תביעה של האשה שלא יעגנה.

והביאו עוד משו"ת "חכם צבי" ס"א כתב בתוך דבריו, וז"ל:

"אבל היותר נראה לי נכון הוא דבכל המצוות כופין מלבד בגיטין וחליצות הוא דאין כופין, אלא משום עיגון דידה או כל הנך שמנו חכמים בפירוש. אבל אינך לא משום דאית ביה ריעותא שהרי גט מעושה פסול וכן חליצה מעושה ואף שבמקום שהוא כדין הם כשרים מ"מ לא ראו חכמים לכפות עליהם אלא משום עיגונא או משום הנך שמנו חז"ל וזה מוכח מדברי התוס' וכו'. עכ"ל."

עולה מדבריו שתיתכן כפיית גט בשני אופנים או מחמת הדברים שמנו חכמים או משום עיגון.

ועיין עוד בפד"ר ח"ו עמ' 13 וח"ז עמ' 111.

ונראה שלענין חיוב גט לפי דברי רבנו ירוחם, אין הבדל מי הראשון שהתחיל לטעון שרצונו להתגרש, וכמו"כ אין הבדל בסיבת מי המצב, כיוון שהגיעו למצב בו אין צד רוצה את משנהו, והעיקר תלוי אם שניהם מורדים זה בזו או לא, דהיינו אם המצב שבפנינו הוא שהבעל לא מעוניין כלל באשה אף אם האשה תרצה לחזור אליו, או לחלופין, כיום המצב הוא שאין האשה מעוניינת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בבעל אף אם הבעל ירצה לחזור אליה. ומכיוון שהגיעו למצב כזה ששני הצדדים מורדים זה בזו, לכן יש לחייב בגט כל צד המעכב את הגירושין, ללא קשר מי גרם למצב הקיים, היות ועתה שניהם מורדים זה בזו ושניהם אינם מעוניינים בקשר הזוגי אין זכות לכל צד לעגן את משנהו. והמקרה שדיבר בו רבינו ירוחם היה כשהאשה תבעה את הגירושין והבעל אמר שאף שאינו רוצה בה לא יגרשנה.

אך לענין הפטור מחיוב תוספת כתובה שהוא מטעם "דאדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה", דבר זה נאמר דוקא במקום שלא הבעל הוא זה שגרם למצב שהאשה לא מעוניינת בו ולכן יכול לטעון "דאדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה", ופטור מתוספת כתובה (וחוזרים המתנות). אבל במקרה שהבעל הוא זה שעזב את הבית והוא זה שהרחיק את האשה ולא רצה בה, ובתחילה האשה רצתה את בעלה אלא מתוך הזמן שעבר והחרפת הסכסוך לאחר שהבעל עזב את הבית ומרד בה ולא היה חפץ בה, הגיעה האשה למצב שאין היא חפצה בו, והוא זה שגרם שכיום האשה לא מעוניינת בו, בודאי שלא יכול לבוא ולטעון "אדעתא למישקל ומיפק לא יהיב לה", שהרי הוא זה שהביא את האשה לכך, וא"כ אדרבא אדעתא דהכי כתב לה תוספת כתובה. שהרי אם הוא זה שגרם לנתק ולגירושין בודאי על דעת כן כתב לה כתובה ותוספת כתובה. והדברים פשוטים דאל"כ כל בעל יוכל להיפטר מתשלום תוספת כתובה, ע"י שיעזוב את האשה זמן רב עד שלא תחפוץ בו יותר, היעלה על הדעת שיפטר מתוספת כתובה בטענה "דאדעתא למשקל ולמיפק לא יהיב לה".

ולפי האמור יש לומר גם בנידון דידן שמכיוון שהגירושין יצאו ממנו דהיינו בגין מעשיו, לא יוכל לטעון, שלא אדעתא דהכי התחייב לה בכתובה.

הרב שלמה שפירא

מצטרף למסקנות.

הרב א' אהרן כץ

לאור כל האמור הערעור נדחה.

אין צו להוצאות.

ניתן לפרסם בהשמטת שמות הצדדים

ניתן ביום י"ח בשבט התשע"ז (14/02/2017).

הרב שלמה שפירא

הרב א' אהרן כץ

הרב אליעזר איגרא